

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišče št. 7, leva.
Telefon števil. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 4 Din za inozemstvo 6 Din.

Inserati se računajo po velikosti: Cene so navedene
v oglasnem delu.

Vabilo

na

V. redni strankin zbor NSS

ki se vrši

v nedeljo, 23. marca 1924

v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani.

Zborovanje se prične točno ob 9. uri dopoldne. Točna in neprekinjena udeležba dolžnost. Predloge za strankin zbor je treba poslati načelstvu udeležbe do 15. marca.

Tovariši! Za razvoj naše stranke je to zborovanje eminentne važnosti. Zato je dolžnost vsakega zavednega narodnega socialista, da se tega zbora prav zanesljivo udeleži. Na zborovanju bomo imeli zopet priliko, pozdraviti zastopnike bratske narodno-socialistične stranke iz Čehoslovaške.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1924.

Za načelstvo Narodno-socialistične stranke:

Ivan Deržič, I. r.
načelnik.

Ivan Tavčar, I. r.
tajnik.

Ivan Deržič.

Pred strankinim zborom.

Dva dobra tedna nas še ločita od strankinega zbora. Za vsakega našega somišljenika, za vsakega narodnega socialista bodi ta dan praznik, bodi dan, ko se zberemo na enem kraju propagatorij in boritelj narodnega socializma, da se pogovore o vseh aktualnih vprašanjih. Ni nam mogoče, da bi se zbirali v takem številu iz vseh krajev Slovenije in Jugoslavije večkrat, dasiravno bi bilo to zelo dobro in koristno. Ne moremo, ker pač moramo zbirati po vinarjih, si pritrgovati od svojih ust in od ust svojih dragih, da zmoremo stroške za potovanja in prehrano. Vem, da bi udeleževal intenzivnejše strankinega dela, ako bi ne bila tako trda za vsakdanji kruh. — Zato pa je naravnost dolžnost vsakega našega tovariša, ki mu razmere količkaj dopuščajo, da gotovo pride na strankin zbor.

To bo peti redni občni zbor. V jeseni praznujemo prvo petletnico obstoja naše stranke v Sloveniji. Redni občni zbor naj dokaže, v koliko se je narodno-socialistična ideja ukoreninila med slovenskim delavnim ljudstvom. Začrta pa naj tudi smernice za bodočnost, za razvoj in zmago narodnega socializma.

Težak boj smo bili ves čas od ustanovitve stranke. Bili smo v obrambi na dve strani, z desne se je vršil napad od meščanske strani, takozvane jugoslovanske demokracije, pod vodstvom raznih mladinskih generalov, z leve pa je jurišalo na nas od materializma prepričani in zapeljano slov. delavstvo. Zastopniki nazorov demokracije so povdarjali staro obrabljeno frazo o enakosti vseh, o narodnosti in celo o nekem namišljenem reformnem socializmu; voditelji raznih frakcij druge in tretje internacionale pa so zopet pridigali enakost po evangeliju materializma. Oboji so šli v tem boju proti nam, narodnim socialistom, do skrajnih mej; sveto jim ni bilo nič, ne osebna čast, ne družinsko življenje. Nasilje od vseh strani!

In če pogledamo vspehe — tega boja? Priznavam, da smo tu in tam izgubili na somišljenikih, a tudi najhujši sovražnik nam mora, četudi nerad, priznati, da smo v tem boju vstajali, vzdržali in se celo idejno okrepili. Če smo proti liberalni frazi postavili odločno in uspešno našo sredo, da duševni in ročni proletanec ne spada v družbo posejnih izkoriščevalcev, smo istaklo proti materialistični ideologiji internacionale vzdržali našo idejo — duševne in kulturne poglobitve socializma.

Razvoj političnih razmer in gospodarskega propada duševnega in ročnega proletarijata v naši državi nam je dal prav. Vse ono, kar smo ob ustanovitvi naše stranke jasno in precizno predvidevali, se je uresničilo. Meščanske stranke so potepale vse: narod,

jugoslovanstvo, poštenje in pravico, internacionalne socialistične stranke pa so padale iz enega v drugi ekstrem in onemogočile vsako resno obrambo delovnega ljudstva.

Naš povdarek, da tako dolgo, dokler ne bo političnega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, ne bo ne gospodarskega, ne kulturnega in ne socialnega napredka ter da ne more biti tudi nikaškega »Jugoslovanstva«, je bil in je pravilen. Ta sporazum pa je mogoče izvršiti le na bazi poštenja in kulture. Naš klic po duševnem preporodu jugoslovanskega delovnega ljudstva je ob ustanovitvi naše stranke izzval zasmeh in norčevanje od obeh strani. Danes pa že vidimo preokret, ki je sicer maskiran z lepimi frazami, vendar ni več daleč čas, ko bodo tudi fraze odpadle. Potem bo pa ostalo — novo jedro — v vsi svoji pristinosti, ki smo ga mi predvidevali kot cilj vseh prizadevanj. Naš nasvet je duševno, kulturno in gospodarsko padel na skrajno nizek nivo. Krivda pa zadene one, ki so v svoji namišljeni frazi edino poklicanih državnikov povzročili to propast.

Strankin zbor mora razčistiti oz. izpopolniti vrzel, ki je obstojala radi podrobne izvedbe našega stališča v ustavnem vprašanju. To delo je dokončano in strankin zbor ima nalogo in dolžnost, da ali prizna ali odbije elaborat ustavnega odseka načelstva. Poleg te glavne točke pa je še veliko drugih vprašanj. Politična situacija v naši državi dozoreva; v doglednem času mora pa isti sedanj centralistični režim in sistem. Diferenciacija našega naroda v vseh pokrajinah države po njegovi socialni strukturi je prva neobhodna posledica političnega umirjenja. Na ta korak mora biti naša stranka pripravljena. Tu moramo, narodni socialisti, z vsi silo naših idej, načel in moči sodelovati in usmeriti razvoj — delovnega ljudstva tako, da delavstvo dobi nazaj svoje stare pravice in si zagura tudi še vse one, ki mu pritečejo.

Pri presoji vseh teh vprašanj pa ne smemo nikdar izpustiti iz vida našega osnovnega načela — z delom med delovnim ljudstvom vzbuditi zopet dušo in srce. Ves naš napor, vse naše delo bo ostalo brez trajnega uspeha, ako se nam ne posreči uvesti v politično, kulturno, gospodarsko in socialno življenje zopet poštenost, moralne in več duševne kulture. Boljšega, kulturno in moralno visoko stoječega človeka hočemo imeti v Jugoslaviji, tega moramo ustvariti — potem smo rešili svojo nalogo, potem je tudi končno in za vedno zmagala ideja narodnega socializma.

Ta naš cilj pa je vreden tudi največjih žrtev! Od vas, tovariši narodni socialisti, je odvisno, ali dosežemo ta cilj. Delajmo, vzdržimo in zmagali smo!

F. B.

Socijalna zavest.

Dr. M. Vidmar je v svojem govoru: »Duševni proletarijat« povedal med drugim tudi te-le resnične besede: »Dokler ne bo v vsem življenju ljudi, ki jih bo vsaka storjena krivica zbolela, kot bi se zgodila njim samim, ne bosta prišla narod in država v pravo življenje.« S tem naglašja g. profesor, da je predvsem potrebna človeku socialna zavest. To dejstvo se povsod, tudi pri nas, narodnih socialistih, premalo uvažuje. Kajti mnenje, da je socialist tisti, ki stremi za izboljšanjem lastnega gmotnega položaja, je pogrešno. Tak človek je sebičen, ki bo opustil socializem in se izneveril njegovim idealom o prvi ugodni priliki: »Omogočite,« piše »Abditus« v svojih esejih »na primer takemu socialističnemu delavcu, da gmotno pridobi s tem, da kazni stavko, in storil bo to nemudoma. Ali dajte mu priliko, da si izboljša položaj s tem, da izda ali ogoljufa tovariša, in — ne bo pomišljal dolgo.« Slično mnenje izraža tudi Tolstoj, ko pravi:

»Srečamo civiliziranega ali navadnega, neomikanega delavca. Omikani delavec ne veruje v Boga in njegovo postavo, pozna pa Marksa, Lassalla in zasleduje delovanje Bebla in Jaurés-ja v zbornicah; lepo zna govoriti o krivicah, o prilastitvi zemlje, o produkcijskih sredstvih, o eksistenci dedovine itd. Neomikani delavec pa ne pozna teh teorij ter veruje v trojico, izveličanje itd.; sicer pa je ravno tako ogorčen proti zemljiškim posestnikom, kapitalistom ter smatra ves vladajoči sistem za krivico. Omogočite pa delavcema, omikanemu in neomikanemu, da izpremenita stanje in vstopita v službo h kapitalistu za visoko plačilo ali, da si kupita zemlje in si ustvarita delavnico z medznim delom, pa jih bo 999 od 1000 storilo to brez obotavljanja ter bodo svoje zemljiške pravice ali pravice svojih delodajalcev bolj vrogo zagovarjali, kakor rojeni zemljiški posestniki in kapitalisti.«

Ta dva in teh 999 od 1000 nista bila v srcu nikdar socialisti, ker se ne zavedata svojih dolžnosti napram družbi, — občini; narodu, državi. Pozabila sta v osebnem dobičku na ostale, ki tega dobička niso bili deležni. S tem pa seveda ni rečeno, da bi ne bila smela sprejeti ugodnosti, ki so se jima nudile.

To so parlamentarci!

Večkrat se upravičeno zgledujemo nad absolutističnimi metodami našega parlamentarizma. Upravičeno n. pr. prajamo, da večina v narodni skupščini z nasilnimi ukrepi onemogoča, da bi se uveljavili tudi glas opozicije. Podobne pritožbe pa ne iznašamo samo mi, ampak tudi klerikalci in komunisti.

Vse absolutistične metode vladujočih so pa le senca absolutizma, ki ga uganjajo klerikalci in komunisti v ljubljanskem občinskem svetu, torej prav tisti, ki vedo posebno veliko povedati o balkanskih razmerah v Beogradu.

Ljubljanski občinski svet je razpravljal tudi o novi službeni pragmatiki za mestne uslužbence. Naš zastopnik v obč. svetu, tov. Tavčar, je pri tej razpravi javno ugotovil, da je večina prišla pred obč. svet z absolutno nezadostno preštudiranim predlogom. Predloženi osnutek službene pragmatike ni vseboval le vse polno bistvenih nesoglasij, ampak celo velike stilistične in formalne napake. Poleg tega je tov. Tavčar ugotovil, da se je opoziciji komaj 24 ur pred javno sejo predložil končni osnutek in da v sled tega opozicija ni imela priložnosti in časa, da bi službeno pragmatiko podrobno preštudirala. Dalje se osnutek službene pragmatike ni napravil sporazumno z uslužbenci in se ni oziralo na prošnjo »Zveze organizacij mestnih uslužbencev«, da se ji pusti čas, da stavi svoje izpreminjevalne predloge. Ker je pa se osnutek bil na dnevnom redu javne seje, je tov. Tavčar izjavil, da bo v podrobni debati iznesel svoje izpreminjevalne predloge. Isto izjavo so podale tudi ostale opozicijske stranke.

ako sta si jih pridobila s poštenim delom. Vsakdo mora delati po močeh. »Kdor ne dela, naj ne je,« pravi pregovor in prav ima! Za delo pa sme zahtevati vsakdo tudi primerno plačilo. Zaslugek je njegova last. Čim važnejše je delo, tem boljše ga je dolžna družba plačevati. S poštenim delom pa si pridobi človek tudi pravico, da ga vzdrži družba ob času, ko bo obnemogel vsled bolezni ali starosti. Tega se morajo zavedati vsi sloji družbe in pravilo tudi primerno spoštovati. Toda kaj vidimo? Naši upokojevi, vdove, sirote, invalidi životarijo večkrat v najhujši bedi, uradniki in delavci se slabo plačujejo in se še izmoghavajo z oduševnimi obrestmi. Za vse te država nima denarja. Vendar pa ga ne manjka, da si polnijo žepne razni — išči iz državnih blagaj. Voljeni zastopniki ljudstva bi morali biti močje s socialno zavestjo, s socialnim čutom. Toda na prste lahko preštejemo govore — in še ti so bili govorniki pro forma skozi okno, da jih sliši ulica — v katerih so se zavzeli govorniki n. pr. za kronske upokojeve, ki umirajo lakote. Človek brez srca, brez tiste rahločutnosti, ki ustvarja bolečine ob vsaki komurkoli očito prizadeti krivici pa ne spada v zbornico, ker je podoben Tolstojevima delavcema, ki se nista zmenila za ostale, kakor hitro sta si sama izboljšala položaj.

Treba nam je v resnici ne samo stremeti za izboljšanjem socialnih neprilik v državi, temveč doseči moramo predvsem duševni preporod občinstva z vzgojo v socialnem smislu. Naj grmi »Slov. Narod« še tako proti narodno-socialni stranki češ, »da je zmota in današnjemu času neprimeren ostanek preteklosti,« vendar more edino na podlagi narodno-socialnih načel, ki zahtevajo, da prodre družabna zavest v vse sloje naroda, ozdraveti družba in država.

Zato pa čakajo ravno v bodočnosti stranko važne naloge. Vzbuja jmo socialno zavest v ljudeh, opozarjamo, da je lenoba največje socialno zlo, ki ga je treba s koreninami iztrebiti, ter se ne plašimo dela! Kajti le v delu in v primerni socialni zavesti proletarijata leži bodočnost naroda in države.

Službena pragmatika v Ljubljani ureja službeno razmerje za 800 nameščencev. Nedvomno je, da se mora pri sprejetju take pragmatike ravnati previdno in z največjo stvarnostjo. Nepremišljena naglica lahko škoduje tako uslužbencem, kot mestni občini — delodajalcu.

V vsakem, še tako reakcionarnem javnem zastopu bi se po generalni debati, vršila tudi specialna debata o službeni pragmatiki. Na svetu se ne najde vladajoče večine, ki bi preprečila specialno debato, kjer bi lahko vsak član javnega zastopa od določbe do določbe izrazil svoje mnenje in stavil svoje predloge.

Tega najprimitivnejšega pojma o demokraciji in parlamentarizmu se pa ne zavedajo ne klerikalci, ne ljubljanski salonski komunisti. Brez vsakega sramu so klerikalci in komunisti sklenili, da ne dopuste debate in glasujejo o službeni pragmatiki, ki vsebuje za celo knjižico določil — en blok. Z nasilnim glasovanjem so klerikalci in komunisti preprečili parlamentarno razpravo o pragmatiki in z absolutistično trglovanostjo raje glasovali za osnutek, ki je poln pomanjkljivosti in v katerem se tako uslužbenci, kot opozicija v občinskem svetu ni imela prilike izjaviti.

Klerikalci in komunisti se nimajo odslej zanaprej nikdar več pritoževati, da so bili v kakšnem javnem zastopu parlamentarno zastopavljani. Z nastopom v ljubljanskem občinskem svetu so izgubili moralno oporišče, da bi se kdaj mogli pritoževati o zapostavljanju, ker so sami največji teroristi.

Zdaj leva roka je siedila, se z milom — Zlatorog — umila. No mislite, da to je šala — koj roka bela je postala. (Dalje sledi.)

Konrad Žnuderl.

Slovenskim viničarjem.

Spominjajoč se volilnih agitacij za 18. marc 1923 mi stopa pred oči cela vrsta famoznih obljub, ki so jih dajale razne politične stranke našim bednim viničarjem.

Največjo rezervo teh je seveda imela dr. Korošceva SLS (ali klerikalna stranka), ki jih je servirala v »Slovenskem Gospodarju« pod naslovom:

»Viničarski kotiček.«

Obljubovala je v obliki dopisov iz viničarskih vrst (ki pa so bili seveda vsi pisani ali v farovžih ali v uredništvu), rešitev viničarskega položaja po načelu Kristusovega nauka: Kar nočeš da tebi drugi store, tudi ti njim ne stori! Gospodje poslanci Pušenjak, Žebot, prof. Vesenjak in drugi so tesnih prsi neskončne ljubezni do bližnjega (namreč do njihove volilne kroglice) pridigovali na volilnih shodih, da more in tudi hoče dati viničarjem novi krščanski viničarski red le slov. ljudska stranka. S tem so privabili marsikateri res krščanski materi nagih in gladnih otrok iz oči vršce solze radosti.

Tudi srbski radikalci, ki so me hoteli podkupiti, da privedem naše viničarje v njihovo politično stranko, so si osvojili osebo, ki je sedela z menoj v načelstvu Strok. org. viničarjev, da je hodila za dobro plačilo agitirati med našimi viničarji, ter jim obljubljala izpolnitev vseh želja. Tudi nekaj državne podpore je bilo na razpolago, dokler ni minul odločilni dan volitve, s katerim so izginile tudi vse podpore in vse — obljube.

Istočasno ko so te stranke obljubljale viničarjem vse najbolje, so nahujskale nevedne kmetске pobaline v boj z gorjačami, krampi, vilami, sekirami, kosami itd. na mojo osebo, ki sem deloval nesebično in resno za odpravo starega in uvedbo novega in boljšega viničarskega reda. — Se se spominjam resničnih besed, ki sem jih govoril množicam naših viničarjev o lažeh strank, češ: varujte se steklih volkov, ki hodijo v ovčjih oblačilih, ter gledajo, kako bi vas požrli.

Ravno ko pišem ta dopis, sedi poleg mene viničarica Ana Januš iz Limbuša, ter mi solznih oči toži, da ji gospodar Marin že čez eno leto obljublja dati deputatno kravo, dobila je pa še do danes ni. Njena obleka je vsa razcapana in lica izpričujejo skrajno bedo, ki vlada v družini.

Gospodje poslanci SLS povejte gospodom radikalom na vladi, da je treba obljube, ki ste jih dajali o volilni agitaciji našim viničarjem faktično izpolniti, ter si na ta način ohraniti pošteno ime. Ako pa svojih obljub ne boste izpolnili, vas živ krst ne more smatrati za poštenjake.

Viničarji, kako bodo vihrale sekire in kose pri prihodnjih volitvah???

»Jutrovec« iščejo pri znanem denarnem zavodu nadaljnih virov za izdajanje »Jutroca«, ki ima doslej 300 milijonov deficita. Njihovi želji pa baje pri vsi dobri volji zavod ne more ustreči, ker so tudi njegove kase — popolnoma prazne! — Sedaj je jasno, zakaj si demokratska klika želi opozicijskega bloka in take vlade, v kateri bi sedel tudi on! — Kase, kase! — Po pepelnici!

Ugotovitev!

Lastnik hotela, kavarne in kopalnišča pri »Slonu« v Ljubljani menda ne reflektira na obisk-onih gostov, ki čitajo »Novo Pravdo«, ker je našemu akviziterju odklonil objavo oglasa. — Nam je vseeno, samo da se poznamo!

Vsak strankin pristaš mora biti naročen na strankin list! Ne podpirajte nam sovražnega časopisja!

NA POMOČ, TOVARIŠI!

Zbirajte povsod in ob vsaki priliki za brezposelne tovariše in jim pomagajte nositi težko usodo, ki jih je zadel. Ne čakajte oficijelnega poziva

osrednjega vodstva, temveč že sami takoj izdajte pole in nabirajte! Pomoč je nujno potrebna.

Boj kliki!

Jutrovska gnojnica.

Na pustino nedeljo jutrovske kliki ne gre v glavo, kako se drže »Nova Pravda« nasprotovati »Jutru«, tistemu »Jutru«, ki si domišlja, da razen »Jutra« Slovencev sploh ni treba drugega časopisa. »Jutro« z jutrovcem vred bi mirno pustili kot kup — gnojja, saj je znano, da ima gnoj to slabo lastnost, da tem bolj smrdi, čim bolj se meša. Toda, ker skušajo jutrovske plačanci izpod kupa gnojja na dan po narodnih socialističnih izjaviti svoje smrdljive eksperimente, nam pač nikdo ne more zameriti, če pustimo, da se vsa ta smrdljiva v eku tedna zbira v greznici ter jo potem naenkrat speljemo na Miklošičevo cesto. Seveda vam smrdi, klikarji, ali kaj hočete, saj je vse pristno vaše! — Vaš bog Žerjav vam pozešnja, dokler ne utonete vsi skupaj v lastni nesuagil!

Kaj vse servirajo »Jutrovci« svojim čitateljem!

»Pri skupščinskih volitvah bo JDS na vsi črti zaposlena v boju s klerikalci.« Tako piše »Jutro« 1. marca. — V Beogradu pa snujejo demokrati s klerikalci opozicijski blok, ki naj vrže sedanjo vlado, stori novo vlado in izvede nove volitve. — Kaj vse morajo požirati zbegane demokratske ovčice. — To ni več demagoško, to so že znaki paralize. Pričakovati je, da se kmalu pojavi na Miklošičevi cesti »zeleni voz«, ki bo odpeljal nesrečne žrtve demokratskih nasilnih poglavarjev tje, kamor spadajo; po tiste, ki imajo toliko na vesti, pa pride drug voz, da jih odpelje v bližino palače, kamor že davno spadajo.

No, enkrat imajo vendar prav!

Demokrat »iz Beograda« jo je pa v sobotnem »Jutru« pogodil. Pravi, da je v Sloveniji glavna parola »proti demokraciji!« — To je vendar enkrat nekaj takega, kar je res. — Pa tudi še dalje ima prav, ko postavlja vse dosedanje »Jutrove« trditve o NSS na laž. »Jutro« je namreč doslej vedno pisalo, da NSS ni več, ter našo stranko imenovalo »bivšo«. Ta »beograjski demokrat« pa pravi drugače: NSS je velika in močna, zato se je bati, da demokrate potisne v ozadje. — To pa vedo tudi naši demokrati, zato imajo pred nami tak »špundus« in so navahili na nas z vao silo.

V znaku reformnega socializma.

Macačizelj je kunšten gospod, vendar ne more pogrnuti, zakaj dosledno nečelo mladinski general pri uvajanju »reformnega« socializma pobliži bankarstva. Doktor Žerjav je zamahnil proti bankarstvu in Pašiču, a ustrašil se je udariti. Informirani krogi kolportirajo sledečo, baje resnično dogodbico: Pašič kliče k sebi Praprotnika in razvije se sledeči razgovor: »Znaš ovaj, onaj gospodin Ark i Propadnik oću da uzmu pare Jadranske banke. Ova, znaš malo je nezgodno, pa, onaj, da uzmemo mi, ova, one pare, znaš, od Slavenske banke.«

»Pa, gospodine predsedniče, sej nis'm mislu 'ku...«

»Znaš, ovaj, nedam i oću i Slavenskul« Gospodu Praprotniku je zastala sapa in komaj je pobral klobut in ušel direktno v Zagreb, kjer so se mu še strahu tresle hlače. Po dolgi konferenci v Zagrebu, je bil sklep nujno telefoniran na Miklošičevo cesto v Ljubljano. Tam je povzročil nekaj omedlevice in ovaj, onaj »Jutro« je v omedlevec izgubilo sploh vsako idejo o boju proti bankarstvu.

Ako nam gospod Macačizelj tega ne verjame, naj se informira pri predsedniku konzorcija mladinskih podjetij ali pa pri direktorju modernih piakaterov. Stavimo groš, da bo dobil iste informacije, samo če mu bodo hoteli resnico zaupati. — To nam potem lahko izda v nedeljskem »Jutru«. Samo pred tem za svarimo, da se ne da od svojih izvestiteljev prevač »naferbati«.

Notranje-politični položaj.

V narodni skupščini se obravnava proračun za leto 1924. Po načelnem sprejetju, se sedaj obravnava posamezna poglavja proračuna.

Glavno težišče opozicije gre za tem, da se homogeni radikalni vladi onemogoči končno sprejeti proračun. Opozicija se zaveda, da bi s tistim trenutkom, ko bi bil proračun sprejet, izgubila na svoji veljavi. Radikalom bi bilo s sprejetim proračunom kaj lahko še naprej obvladati politično situacijo.

Opozicija, ki je pa sedaj v narodni skupščini, nima na razpolago toliko glasov, da bi lahko omajala radikalno vlado. Zato poizkuša na vse načine, da pregovori radiceve, da bi prišli v Beograd. Dogovori opozicije z radicevci so dozoreli že tako daleč, da so se poslanci takozvanega hrvatskega narodnega zastopstva izjavili pripravljene priti v narodno skupščino. Kakor kažejo dogodki zadnjih dni, je pa od izjav do praktične izvedbe še dolga pot. Radicevci se še vedno obotavljajo oditi v Beograd in navajajo vsak dan nov izgovor, zakaj raje ostanejo lepo doma na Hrvatskem.

Radicevci nič kaj ne verjamejo demokraciji in klerikalcem. Demokratom zato ne, ker imajo v svoji sredi Pribičevića, klerikalcem pa zato ne, ker se vsak čas razgovarjajo z radikali. Radicevci se boje, da bi jih demokrati in

Macačizelj gleda v kaso!

»Izdajca« Dr. Sušteršič ga je redil in Habsburg ga je redil, prostitutka: macačizelj — na! Samo 10.000 švicarskih frankov mesečno je zaslužil bedni macačizelj od jugodemokratskega »Jutra«. Pokojni Dr. Tavčar je rekel: »smrkovce«, če imáš maslo na glavi, ne lazi na sonce!

Dopisnik »Agence centrale« vsiljuje našim ljudem vpogled v radikalno kaso. Odkrito priznam, da prav rad pogledam dinar ali paro; brez tega normalen človek pogine. Ni pa s tem rečeno, da bi moral krasti kot jutrovke srake! Če pa plačani korupcijski stični priganjač le ne more ekzistirati brez batine, naj si zapíše v svoj album sledeče:

Gospod Peter Smola, ki je od nekdanj »svovražil štipendije«, je priča, da pobratim macačizelja prezirajo vpogled v kaso svojega bližnjega. Židovski elementi pri »Jutru« sploh ne vpogledajo, marveč »kratkoma vposegajo v kaso« Jadranske in ukrađejo, kar jim pade pod nečiste roke. Odkar so se Smola, Čaruga, macačizelj in Svec sklenili v neločljivo unio, bodo tuj prilhranki v stalni nevarnosti; macačizelj že ve zakaj — in ljubitelji mežiskega svinca tudi!

Kje je gospod Deržič?

vprašuje jutrovske šmoke. Nekateri so ga opazili, ko se je peljal z aeroplanom na izlet na Čimboraso; drugi zopet trdijo, da je odšel na sosednji planet Mars, da tamkajšnjim prebivalcem objasni čudovite storije o macačizelju in Petru Smolu. Naj si že, kar hoče; teža mežiskega svinca ali brezmerne hudobi! Jutrovskih tatov ga bo dovedla sigurno zopet nazaj na naš globus.

Toda Deržič je odgovoren za vse skandale, ki se dogajajo na južni in državni železnici. Čisto pravilno! Čemu pa je mož železniški uradnik z dohodki macačizelja pri Agence centrale v švicarski valuti!

Te dni je »svršen« klerodemokratski blok! Radić, Dr. Žerjav, Spaho, dr. Moser, Pribičević, 21 klerikalni tigrov, cigani itd. Ali vas ni dovolj, da bi pohrustali enega Deržiča, uradnika, ki ima dnevno svoje uradne ure po svetu, kot onorevole zastopnik hišnih posestnikov in državnih uradnikov?

Ne bodite grdi! Nad sto blokaških tigrov vas sedi z mastnimi dnevnici v parlamentu in zahtevate od uradnika Deržiča, česar vsi skupaj ne zmorete!

Morda bo pa dosegel to trebušasti kreten pri »Jutru«?

Sedaj so vsi zadovoljni!

»Mladina, ki ni odobravalja prejšnjih zvez s komunisti, socialisti in celo klerikalci je spoznala vso nemoralnost politike »na vse strani« in izgubila v voditelje NSS vse zaupanje. (»Jutro« z dne 5. marca 1924. šte. 56.)

»Opozicijski (ne napredni) op. ured.) blok (JDS, Radić, Turki, republikanci, Svabi in klerikalci) je danes gotova (svršena) stvar. Nobena intriga ga ne more več preprečiti. — — — — — med opozicijskimi skupinami je dosežen glode skupnega nastopa popoln sporazum. (»Jutro« z dne 5. marca 1924, šte. 56.)

Hvala bogu, sedaj smo zadovoljni vsi!

Ni jim všeč, da ne krademol!

Svinčeno »Jutro« je doglano senzacionalno vest, da si je uprava »Nove Pravde« nabavila lep pisalni stroj.

To je zelo grdol Uprava »N. P.« bi morala pisati mesto na stoji s prstom po steni, kakor to dela gospod macačizelj, ki dosledno stika po klozetih železniških vagonov.

Ali alternativna Uprava »N. P.« bi bila morala lepi pisalni stroj ukrasti po receptu jutrovcev, ki so okradli »Jadransko banko«, mežiski svinec in zaplenjeno avstrijsko krono.

klerikalci ne izigrali in da bi služili v Beogradu samo za to, da bi za druge pobirali kostanj iz žerjavice.

Zelo je pa tudi veliko vprašanje, če bodo radicevci sploh mogli uplivati na sprejetje državnega proračuna. Upoštevati se mora, da mandati radicevcev še niso verificirani. Med obravnavanjem proračuna se lahko izvede verifikacija mandatov le potom nujnega predloga. Za sprejetje nujnega predloga o verifikaciji pa opozicija nima na razpolago dovolj glasov, tako da je upravičena trditev, da radicevci ne morejo vreči vlade toliko časa, dokler ne bo proračunska obravnava končana.

Opozicijski blok preživlja torej krizo, ki bo težko ozdravljiva.

Važna je bila izjava zunanjega ministra dr. Ninčića v narodni skupščini, da ni naša država sklenila z Italijo o priliki reškega sporazuma nobenih tajnih konvencij. Radicev tisk je razširjal vesti, da je Ninčić sklenil z Italijo tajno pogodbo, s katero je naši državi v danem trenutku dovoljena zasesti Solun: za ceno zasedbe Soluna pa odstopi naša država Italiji gotove dele Dalmacije. Očitki so bili veliki in bi ponentili, če bi bili resnični izdajstvo države Z. zadoščenjem je zato sprejela javnost vesti, da so Radicevi očitki brez stvarne podlage.

DEMOKRATI KURIJO ZOPET DVA OGNJA.

Tako zahteva njihova »jasno« začrtana pot, doslednost in moštost. Demokratsko »Jutro« kuri en ogenj in je k njemu pristavilo svoj piskerček z godlo za revizionistične avtonomiste. »Demokratski« »Slovenski Narod« pa ima drugo ognjišče in je nanj pristavilo tudi svoj demokratski piskerček, kjer kuha kurjo župco za radikale in pa za starega atka. Tako da ne »sfalli«! In kar je glavno pri tem je to: demokratski somišljeniki ne pridejo nikdar v zadrego. Če so z obrazom obrnjeni proti severu, so demokrati, ako pa gledajo proti jugu, so radikali. In tako je lepo vsem prav, kaj ne?

KJE JE NARODNI POSLANEC REISNER?

Kje je bil možakar v času, ko so v Beogradu ugibali, kako bi reducirali državne železničarje? Kje je bil takrat, ko je železniški minister ukazal, da se 1. marca drž. železničarjem ne smejo izplačati plače? Ali niso železničarji tudi javni nameščenci? Ali ne trdi prof. Reisner v enomer,

da je zastopnik javnih nameščencev? — Profesor in poslanec Reisner za take stvari nima časa, on se raje izprehaja po Ljubljani in vleče poslanske dnevnice. Kaj se hoče, je pač rad pri svoji družini! — Za železničarje mora itak namesto njega nastopati neposlanec Deržič, ki se mora posluževati pošte, telegrafa in telefona. Tako je vsaj revež Reisner razbremenjen. — »Jutro« je že pozabilo, da je sedaj Reisner zastopnik železničarjev v parlamentu, zato se obrača na Deržiča za pomoč. Toda tudi to je odveč. »Jutro« je vedno prepozno, ker Deržič po navadi že vse o pravem času opravi. Tako je tudi to pot takoj izposioval, da so se plače izplačale takoj v nedeljo 2. marca.

ZAMOTANI DR. ŽERJAVOVI RAČUNI

»Slovenec« od 29. pr. m. piše, da se vlada peča s skrajno zamotanimi računi o Žerjavovi prehrani pasivnih krajev, ki še do danes niso razčiščeni. Finančni minister bo odredil revizijo teh računov po najbolj izurjenem revizorju. — Mogoče bomo zares kmalu slišali kaj več o tem, kar so razni listi namigavali o ministrovanju dr. Žerjava.

Svetovni pregledi.

ANGLIJA.

Angleška zbornica se bo v kratkem bavila z zakonskim predlogom o 8 urnem delavniku. Angležinje — volilke! — Angleški parlament je sprejel zakonski predlog, ki daje vsem ženskam od 21. leta naprej volilno pravico v samoupravna zastopstva.

Kakor prihajajo glasovi iz Anglije, se ta vlada ne bo držala dolgo, kar je čisto razumljivo. Zato pričakujejo novih volitev že to poletje.

Anglija hoče na vsak način pomnožiti svoje zračno brodogojstvo in s tem preprečiti vsak napad kake druge države.

FRANCIJA.

Pravkar je francoski parlament sprejel zakonski predlog o pobiranju novih davkov. Sicer je vsled tega malo zavreščalo, zlasti med trgovci, toda Francozi se kmalu potolažijo. To pa dokazuje, da Francija svoje državljane nekoliko pravičnejše obdavi, kakor n. pr. Jugoslavija. — V splošnem se je tudi v Franciji pričela mizerija.

SPORAZUM MED NEMCIJO IN TURČIJO

je pričakovati v kratkem. Razgovori se že vrše.

NEMCIJA.

Predstavniki Nemčije v Berlinu oficijelno izjavljajo, da država še dolgo ne bo mogla pričeti z izplačevanjem vojne odškodnine. Urediti mora poprej svoja plačilna sredstva, svoje finance. — Na drugi strani pa naši državljani v Beogradu naglašajo, da potekajo pogajanja o reparaciji med zastopniki Nemčije in našo kraljevino zelo povoljno ter da bo vprašanje kmalu rešeno. — Kaj je tedaj prav?

Socialisti se kregajo zaradi kandidatur za volitve v parlament. Levičarji in desničarji so se zaradi tega razcepili in se sedaj lasajo. Na ta način pač zopet bo tepeno delavstvo!

GRČIJA.

Predlog republikanske stranke za proglasitev republike je zbornica odklonila s 19 glasovi proti 12 glasovom. Zato pa je bil sprejet predlog vladnih strank, da naj o obliki vladavine odloči plebiscit.

BELGIJA.

Belgijska vlada je zbornici predložila zakonski predlog o trgovinski pogodbi med Belgijo in Francijo, ki ga je pa zbornica odklonila. Vlada je zato izvajala posledice in izstopila. —

Iz stranke.

POZIV VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM IN ZAUPNIKOM NSS.

Samo še štiriindeset dni nas loči od našega strankinega zbora, kateri mora biti silnata manifestacija naše misli. Zato pozivamo vse organizacije in zaupnike, da storijo v svojem delokrogu vse, da bo udeležba polnoštevilna. Vsaka organizacija naj se strogo drži navodil navedenih v okrožnicah načelnstva. Do 15. marca javite številno delegatov in zaupnikov, ki se udeležijo zborovanja in navedite številno prenočišč za delegate in za skupno kosilo. Poskrbite, da bo udeležba na nedeljskem zborovanju polnoštevilna. Zaupnike iz krajev, kjer ni organizacij, pozivamo da priljavijo svoje naslove, da jim zamoremo pravočasno dostaviti vabilo. Somišljeniki, ki bi se radi udeležili nedeljskega zborovanja, naj se javijo v strankinem tiskovstvu, kjer dobe vabila na svoje ime. Vsi udeleženci naj privedejo s prvimi intranji vlaki, do bodo zanesljivo takoj ob začetku zborovanja navzoči. Kdor želi še kako prisloniti, naj se pismeno obrne na tajništvo. Prav posebno se opozarjamo vs kraleve organizacije, da je treba evetuelne predloge za strankin zbor in delegatsko zborovanje vposlati načelnstvu do 15. marca. Tovariši, na delo za dostojno proslavo našega praznika!

Občni zbor krajevene organizacije Šentpeterskega in Kolodvorskega okraja. Vršil se je v posebni sobi pri Zupančiču na Ahaclevi cesti. Tovariši Anton Šircelj je pozdravil navzoče ter podal poročilo starega odbora. Za njim je povzel besedo tovariš Deržič, ki se je v svojem govoru dotaknil vseh dnevnih vprašanj notranje in zunanje politike, predvsem pa je obširneje razložil situacijo naše stranke in stališče, ki ga zavzema do zgoraj omenjenih problemov. Zasluga meščanskih strank, vladajočih in nevladajočih je ta, da našo politiko obvladajo in izključno zavzemajo državno-pravni problemi, dočim so socialna in gospodarska vprašanja v ozadju; zanje se sploh nihče ne zmeni. V tem meteu je zavzela naša stranka svoje pacifistično, pomirjevalno stališče med plemeni. Tudi proletarske stranke, med temi posebno komunistična, se odlikuje danes po svoji gonji protiv Srbom, dočim je bila v dobi svojega neslavnega razmaha absolutno in do najmanjše podrobnosti centralistična. Ali njeni voditelji rabijo nekoga, na kogar morejo vpreči krivdo svojih lastnih neuspehov. Presegajo bi okvir našega poročila, ako bi uvedli in razpredli vse misli, ki nam jih je podal naš načelnik. Njegov govor ni bil le obširen, temveč tudi temeljit in je segal do boka. Na predlog tovariša Ambrožiča so se radi pozne ure vršile nato volitve novega odbora krajevene organizacije. So-

glasno je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik tov. Šircelj Anton, podpredsednik tov. Leder Jaka, tajnik tov. Est Jože, blagajnik tov. Zafosnik Ivan, odbornika tov. Juh Leopold in Menard Ivan ter preglednika računov tov. Bricej Ivan in Rak Fran. Nato je znova povzel besedo tov. Ambrožič, ki je poročal o strankinem zboru, ki se vrši 23. marca. Pozval je organizacijo, naj izvede točno posle, ki so li poverjeni. Opozoril je navzoče tovariše na strankin davek, kajti mi smo stranka proletarcev, ki nima za seboj bank in drugih denarnih magnatov, ki bi posegali v žep, kadar bi bilo treba kriti strankine izdatke. Opozorjal je nadalje, da preskrbi novi odbor vsem članom novo strankino izkaznico. S pozivom na delo je zaključil svoj govor. Kot nadaljnji govornik je nastopil tov. Ivan Tavčar ter s kratkimi besedami orisal položaj ljubljanske komunne. Za njim se je oglasil še tov. Juh, ki je pozdravil zborovalce v imenu NSS organizacije iz Zagorja, nakar je sledila debata o raznih zadevah, tekem katere so se oglasili k besedi zgoraj imenovani tovariši. Omeniti je še izvajanja tov. R. Est, ki je pozival tovariše k intenzivnemu delu ne le v stranki in njenih organizacijah, temveč tudi pri drugih, osobito kulturnih organizacijah in društvih. Opozorjal je posebno na delo v sokolskih vrstah. Sokol, kot ena izmed najvznejših kulturnih društev našega naroda, zasluži, da mu posvečamo svoje sile, ostati pa mora v vsakem slučaju in brezpogojno izven politike. S pozivom na delo je tov. predsednik zaključil občni zbor.

Občni zbor gospodarskega in političnega društva za Poljanski okraj se je vršil dne 29. februarja v gostilni »Pri tičku na gričku«. Ob lepi udeležbi je otvoril tov. predsednik Tome občni zbor, pozdravil navzoče tovariše ter podal svoje poročilo o delovanju društva v preteklem letu. Spomnil se je tudi umrlih tov. Furjana in Lukiča. Nato sta sledili poročila tov. tajnika in blagajnika in dodatno poročilo predsednika. Iz poročil je bilo razvidno, da si je bivši odbor prizadeval razviti precejšnjo delovanje. Preteklo poslovno leto je izkazalo precejšen blagajniški prebitok. Omeniti je še važno odločitev, po kateri je sklenil bivši odbor, da se društvena knjižnica, sestojča iz 700 knjig raznovrstne vsebine združi s knjižnico »Bratstva« ter stavi na razpolago načelstvu stranke. Vendar pa ostanejo knjige slej ko prej last društva, ki bo imelo nad poslovanjem snujoče se centralne knjižnice po svojem zastopniku stalno nadzorstvo. Ta sklep je utemeljen po dejstvu, da so knjige, ki predstavljajo glavni inventar društva, radi vlažnosti prostora, kjer so se nahajale, treple, s čimer je bilo občutno prizadeto društveno imetje. Razen tega pa ni bilo mogoče, da bi bilo društvo samo knjižnico otvorilo in pričelo z izposojevanjem knjig. Na predlog pregledovalca računov se je podelil odstotniški odboru absolutorij in vršile so se nove volitve, pri katerih je izšel kot novi predsednik tov. R. Est, pozdravljen od vseh navzočih.

Sledilo je poročilo zastopnika načelnstva stranke tov. Juvana. Izrazil je svoje zadovoljstvo nad uspešnostjo občnih zborov ljubljanskih krajevnih organizacij. Z občinim zborom poljanske kraljeve organizacije se je završil cikel. Ljubljana se znova prebujala in povpenja k intenzivnejšemu delovanju. Se mnogo zanimivje in vzpodbudnega bi bilo povedati iz vsebine njegovega govora, kar nam pa zabranjuje pomanjkanje prostora. Kot nadaljnji govornik je nastopil tov. Ambrožič, ki je v svojem govoru opozarjal tovariše na bodoči strankin občni zbor in priporočal novemu odboru, da do podrobnosti izvede organizacijo svojega okraja. Poljanski okraj je nekoč prednjačil ostalim ljubljanskim organizacijam in to svoje prvenstvo ima znova vzpostaviti novi odbor. Sledila je debata, v kateri je poseglo več tovarišev. Med slučajnostmi je omeniti še predlog tov. Verbiča o izpremembi pravil gospodarskega in političnega društva. Prilagoditev novih na se poveri novemu odboru, kar se soglasno sprejme.

Občni zbor krajevene organizacije NSS v Slovenjgradu se je vršil v soboto 1. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih tov. Floriča. Občnemu zboru, ki je bil nenavadno dobro obiskan je predsedoval tov. Albert Puncer, ki je podal poročilo o delovanju prejšnjega odbora. Po predsednikovem poročilu je obširno poročal zastopnik načelnstva iz Ljubljane o politični situaciji in o strankinih zadevah. Po tem poročilu je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik tov. Albert Puncer; podpredsednik tov. Ivan Zupančič; tajnik tov. Avgust Fišcher; blagajnik tov. Zdravko Franc; odborniki tov. Anton Florič, Ivan Čerček, Ivan Štrac Anton Šume; namestnik: tov. Bogomir Gladož, Filip Šrabi, Alojz Vidgor in Davorin Blažič; preglednika računov tov. Franc Česlovnik in Alfonz Debetak. Po volitvah se je vršila zanimiva debata o strankinih zadevah z ozirom na strankin zbor. Občnemu zboru je prisostvoval kot organiziran član tudi slovenjgraški župan tovariš Marčič.

RUSIJA.

Sovjetska Rusija je dobila novo oficijelno ime. Odslej se ne imenuje več »Rusija« ampak »Savezna sovjetska socialistična republika«. — Mi jo bomo klicali še po starem imenu.

Leninov naslednik Rykov je baje odpotoval v London, da se porazgovori z Mac Donaldom.

ČESKA.

Špiritna afera se nagibje k zaključku. Iz raznih poročil merodajnih činiteljev je razvidno, da so največ denarja iz dispozicijskega fonda špiritnih industrijev dobili češki socialni demokrati.

BOLGARIJA.

Vesti, ki prihajajo z bolgarske meje, postavljajo današnjo Bolgarijo v jako čudno luč. Ako so te alarmantne vesti resnične, potem res ne bo preostalo drugega, kakor Bolgarijo ukrotiti in v deželi napraviti red. Kje tiči krivda, da se na ta način neprestano ogroža mir, je sicer malo težko ugotoviti. Vendar je eno gotovo, da bi bolgarska vlada, ako bi imela količjak dobre volje, to lahko napravila sama. — Sicer pa, jeli cela Makedonija sploh vsega tega vredna? Ali bi ne bilo bolje, ako bi mi imeli namesto tega političnega vulkana našo Koroško in Primorje?

PREOBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je vsak v Konstantinoplju vladajoči sultan fungiral kot vrhovni cerkveni poglavar. — Tega sedaj ni več. — Istotako mislijo odpraviti znano turško pisavo in jo nadomestiti s latinico (tedaj bodo Turki kmalu pred nami!), kakor tudi nošnje fesa ter fes nadomestiti s klobukom. — Tudi Turkinja bo zagledala svoje svobodo. — To so bile dolgoletne želje Angležev. Vsekakor je to velik korak naprej. In v Turčiji se bo pričelo drugo življenje! — Kalifa hočejo izgnati.

PREBROT V TURČIJI

Parlament je potomcem sedanje turške dinastije odredil dostojanstvo kalifata. Dostojanstvo kalifata je bilo zapopadeno v tem, da je

Prikrojevalni tečaj za čevljarje.

Narodno socijalna strokovna zveza v Ljubljani priredi letos več populonno brezplačnih prikrojevalnih tečajev za čevljarstvo...

Tovariši čevljarji! Uporabite dano priliko v izpolnitve svojega znanja. Obiskujte strokovne tečaje, posebno pa take, ki vas materijalno ne obremenjujejo!

Strokovni vestnik. 250.000 brezposelnih.

Pri nas je dospela brezposelnost do vrhunca. Število brezposelnih je naraslo do četrta milijona. Z brezposelnostjo pa je prišla nad delavstvo tudi beda...

Največje kovinarsko podjetje Kranjska industrijska družba odpušča delavce, tovarna Titan v Kamniku in druge so skrčile obrate na 4 ure dnevno...

Za brezposelne se je dosedaj bore malo storilo. Vlada ni še ničesar ukrenila, da bi podprla brezposelne, čeravno leže nekje tudi fond, določeni v ta namen...

Delavstvo je po brezposelnosti prizadeto v najhujši obliki. Delavci brez zasluzka iščejo dela in ga sprejemajo pod vsakim pogojem. Brezposelnost ne tepe samo tistih, ki so res brez posla...

Ker posamezne organizacije ne bodo v tem velikem vprašanju mnogo zalegle, smo mnenja, da bi moral celo akcijo vzeti v roke že obstoječi Akcijski odbor za obrambo pravic ročnih in duševnih delavcev...

Enotna fronta ročnega in duševnega delavstva.

Na konferenci 22. febr., katero je sklical pripravljali odbor in katere se je udeležilo 34 organizacij, se je odobril naslednji organizacijski načrt za poslovanje enotnega akcijskega odbora (EAO).

Enotni akcijski odbor za obrambo pravic ročnih in duševnih delavcev.

I. Naloga in dolžnosti E. A. O.

1. Na skupnih sejah zavzeti stališče napram vsem položajem v državi, ki se tičejo interesov ročnega in duševnega delavstva ter 2. s pomočjo strokovnih organizacij, združenih v akcijskem odboru, vplivati na merodajne faktorje, da se upošteva interese ročnega in duševnega delavstva...

II. Organizacija.

V akcijskem odboru združene organizacije si pridružujemo svojo popolno samostojnost. Akcijski odbor bo le ustanova, ki hoče v današnji dobi, ko so ročni in duševni delavci razcepljeni na mnogo brezposelnih organizacij, razkrojene sile združiti in razpravljati in sklepati o zadevah, ki tangirajo celokupno ročno in duševno delavstvo in kjer je mogoče zjediniti se za enoten nastop...

III. Akcijski odbor.

Akcijnski odbor je ustanova, ki sestoji iz zastopnikov strok. org. ročnih in duševnih delavcev v Sloveniji ter je strankarsko popolnoma neodvisen. To strankar-

ska neodvisnost mora akcijski odbor čuvati v vsakem oziru in bo v vsakem slučaju tudi zaviral poskus katerekoli stranke, izkoreniniti akcijski odbor v svoje strankarske interese...

IV. Akcijski odbor

se bo pečal predvsem z dvema glavnima vprašanji:

1. Z zadevami socijalno-politične prirode.

2. Z zadevami socijalno-gospodarske prirode.

Pod I. spadajo točke pod 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 in pod II. pa točke 8, 9, 10 in 11 poziva.

Ker bi en sam odbor ne zmozel obširnega dela, se ustanovi 2 odseka:

1. Socijalno-politični odsek.

2. Socijalno-gospodarski odsek.

Ker pa le pri reševanju teh vprašanj treba detaljno poznati in upoštevati prilike posameznih strok in gospodarskih panog, se bo vsak izmed obeh odsekov delil na pododseke in sicer:

1. Pododsek privatnih nameščenecv vseh kategorij;

2. pododsek državnih nameščenecv vseh kategorij;

3. pododsek državnih in privatnih železničarjev;

4. pododsek državnih in privatnih rudarjev;

5. pododsek državnih in privatnih industrijskih delavcev vseh strok;

6. pododsek državnih in privatnih delavcev v obrti;

7. pododsek državnih in privatnih vpokojevcv.

Pododseke tvorijo zastopniki vseh strok organizacij dotične skupine. Odsek tvorijo zastopniki posameznih pododsekov. Akcijski odbor pa zastopniki odsekov in zastopniki deželnih zvez posameznih organizacij.

Do izvedbe tega organizacijskega aparata se voli provizorični akcijski odbor, čegar funkcija preneha, čim bo mogoče postaviti izvoljeni akcijski odbor iz zastopnikov odsekov. Posamezne organizacije morejo svoje delegate po potrebi menjati in nadomestiti z drugimi.

Organizacijo odsekov in pododsekov izvede izvoljeni A. O.

Na isti konferenci se je izvolil v smislu predzadnjega odstavka gornjega načrta prov. akcijski odbor, ki bo moral iti energično na delo, če bo hotel izvesti veliko nalogo, katero si je stavil.

Strokovna komisija in k njej spadajoče organizacije nočejo pri tem enotnem nastopu sodelovati. S svojo odsotnostjo kažejo, da jim ni za to, da bi se pričel skupen boj vseh izkoriščenih za svoje pravice. Sodelovanje odklanjajo seveda samo reformistični voditelji, medtem ko so široke mase delavstva za enoten nastop. Pričakuje mo, da bodo v tem važnem vprašanju tudi pri Strokovni komisiji sprevideli, da s svojo odsotnostjo sabotirajo boj delavstva za večji kos kruha in da je sabotaža v eksistenčnem boju delavstva nerazredna. Ne v frazah, ampak v dejanjih in v akcijah morajo stati razpoko zavedni proletarij in prvih vrstah, če hočejo biti avantgarda v boju za delavske interese.

Narodno-socijalna strokovna zveza je tudi po svojem odposlancu zastopana v tem akcijskem odboru in bo po svojih močeh aktivno sodelovala. Da odpomore s skupnimi močmi neznoznemu stanju, v katerem se nahaja delavski razred, O tem bomo poročali odsej redno.

Zagorje. V nedeljo 2. t. m. se je vršila važna seja NSSZ, kateri je prisostvoval strokovni tajnik iz Ljubljane. Razpravljalo se je o notranjih zadevah podružnice. Mnogo se je razpravljalo tudi o brezposelnosti in se je končno sprejel sklep, da se uvede takoj akcija za pobiranje prostovoljnih prispevkov. Še isti dan so se izgotovile pole in agilni tovariši so šli na delo. Upamo, da bodo imeli uspeh in da ne bo nihče odklonil pomoči najboljšim med bednimi.

Občni zbor podružnice NSSZ v Trbovljah se vrši v nedeljo 9. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni g. Floreninija. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blaginika in nadzornikov, 2. volitev novega odbora in 3. slučajnosti. Za člane je udeležba obvezna. Na občnem zboru poroča o delavski situaciji zastopnik osrednjega vodstva iz Ljubljane. Tovariši, pridite vsi in točno. — Odbor.

Blejska Dobrava. Tukašnja podružnica NSSZ je priredila na pustno soboto svojo prvo veselico, ki je v vsakem oziru nadvse dobro uspela, za kar gre zahvala vsem agilnim odbornikom in članom, ki se niso strašili truda, da opomorejo društveni blaginji. Prireditvi so posetili tudi zunanji gostje, med katerimi smo opazili načelnika NSSZ tov. R. Juvana, ki je prišel iz Ljubljane med svoje Dobravčane. Dobravčani si želimo več družabnih prireditve, na katerih se medsebojno dodobra spoznamo.

Zahvala. Dodatno k naši zadnji zahvali Savezu Grafiških Radnika-ca v Jugoslaviji, se moramo Savezu zahvaliti še za nadaljni znesek 500.— Din. skupaj torej Din 1250.—, ki jih je nabrala ljubljanska podružnica Saveza Grafiških Radnika-ca med svojimi člani za prizadete rudarje ob priliki stavke. Plemenitost tovarišev grafičnih delavcev naj služi vsem organizaci-

jam za vzgled. Hvala Savezu in vsem darovalcem! — Osrednje vodstvo NSSZ.

Iz strokovnega tajništva. Naši zadnji opomini so se prišli nekaterih podružnic, pa ne vseh. So še grešniki med njimi, ki ne morejo ali nočejo poznati točnosti v organizaciji. Ti grešniki naj takoj uredijo vprašanje obračunov in naj se v bodoče drže reda. Strokovno tajništvo opozarja, da vse podružnice še niso vpletale pobiranja prispevka za stavkovni fond, ki znaša za posameznega člana na teden 50 par. Odbori, naj takoj uvedejo pobiranje, ki je imelo pričeti že s 1. januarjem t. l. Tajniki posameznih podružnic naj bodo v rednih stikih s centralo in naj pošiljajo redna poročila. Vsaka podružnica naj se pripravila na delegatsko zborovanje, ki bo v nedeljo 4. maja v Št. Pavlu pri Preboldu. Na delegatskem zboru bomo polagali račune o delu, popravite zato, kar je zgrešeno, da bodo vaši računi lahki in ugodni. Vsi na delo!

Mladinski vestnik.

Članom »Bratstva«, ki so bili naši narokniki že pred 1. januarjem t. l., pa naroknine za l. 1923 še niso poravnali, prilagamo danes položnice z navedbo zaostanka. — Opozorjamo te naroknike, da obracunavamo s centralo »Bratstva« le tekočo naroknino, zaostanke iz lanskega leta mora poravnati vsak član sam potom priložene položnice. S tem bo potem tudi ta zadeva končno urejena.

Uprava »Nove Pravede«.

Člane »Bratstva« v Zagorju prosim, da redno vsak mesec plačujejo članarino. Čemu nepotrebna pota in sitnosti? — Blagajnik. — To bi moralo veljati za vsa »Bratstva«, ne samo za Zagorje. Blagajniki ostalih »Bratstev« naj uvedejo povsod red in disciplino, ker le v tem bo zajamčen napredek. — Tajnik.

»Bratstvo« Maribor. V torek 26. t. m. se je vršilo pri nas predavanje. Udeležba je bila nadvse polnoštevilna. Tukašnje »Bratstvo« pridno napreduje in se njegove vrste lepo širijo.

»Bratstvo« v Št. Pavlu je v agilnem delu. Tamburaški zbor pod vodstvom neumornega zborovodje br. Šetorja pridno napreduje. — V kratkem bomo imeli širši članski sestanek in bomo uvedli tudi predavanja. — Vaš pokret nas veseli, prosimo Vas še, da ga spopolnite s tem, da nam vpošljete članski seznam in članarino. O. I. o. JNSM.

»Bratstvo« v Zagorju je priredilo na pustno nedeljo veselico v vseh prostorih hotela Müller. Veselica je v vsakem oziru prav čedno izpadla in je delala čast prirediteljem. Sviral je zagorski kvartet. Agilen odbor je zbral zopet nekaj denarja v družbene svrhe. — Prav tako!

Seja osrednjega izvrševalnega odbora JNSM se vrši v torek 11. t. m. ob 8. uri zvečer v tajništvu NSS v Ljubljani. Dolžnost vseh odbornikov je, da se seje sigurno udeležijo. — Tajnik.

Iz osrednjega tajništva. Zadnjič pozviljemo vse naše krajevne organizacije (Bratstva, Mladost), da nam najkasneje do srede t. m. vpošljijo članske sezname in članarino. Radi zamudnikov nam ni mogoče izdajati »Mladinske priloge«, kar naj kraj. org. vamejo na znanje. Z zamudniki bomo pričeli postopati v smislu poslovni-ka, le potem bo menda red. Prihodnji teden objavimo imena vseh onih kraj. org., ki kljub opetovanim pozivom še niso storile svoje dolžnosti. Vse te vprašamo, kako se bodo zagovarjale na delegatskem zborovanju in vprašamo jih, če se ne zavedajo krivde, ki jo delajo mladinskemu gibanju s svojo malomarnostjo. Ali ne vidite sami, da tako ne more iti več dalje? Tajnik.

Tedenske novice.

Le vkup, le vkup uboga ginja! bobna že ves teden »Jutra« — Jutrovcil prirede danes v ljubljanski kazini na račun nove radikalno-demokratske vladne koalcije, ki je na vidiku, velik »Häringschmaus« za lačne, izstradane državne nameščenice. — Ali hočejo s tem pripoznati, da jih peče vest, ker so reveže pahnil v največjo bedo? — Dvomimo! — Ali se hočejo pohabati, češ: zopet bodo pare? — Ali hočejo ubogo lačno paro, drž. nameščenice na videz oškodovati za to, kar jim upajo v kratkem odvzeti s tem, da ponovno izropajo državne blaginje? — Tako zasmehovanje uradništva presega pa že vse meje nesramnosti!

Naše stališče glede Rusov smo, že opetovano precizirali. Zato se pridružujemo interpelantu v ljubljanskem občinskem svetu, kar se tiče stanovanj, ki jih zasedajo Rusi-Wranglovci. — Dodajamo pa to: V Rusiji bi imela zlasti inteligenca dovolj posla in prostora, kdor je pošten in nima masla na glavi, naj gre v svojo domovino, kjer se mu gotovo ne bo nič zgodilo, kakor se izgovarjajo lenuhi. Za pustolovce in vsakovrstne avanturiste pa med nami itak ne sme biti prostora. Zato, le domov, kar je poštenjakov, ker jih država potrebuje! Falete pa kar na priložno delo, ne pa dajati jim potuho po receptu »Jutra« in »Slov. Narod«. Potem bo za naše ljudi že več stanovanj!

Zbirka za Nikolaja Nikolajeviča. — Pri nas živeči Rusi, ki uživajo razne državne podpore in odjedajo tudi druge kruh našim ljudem, katerih je brez posla na tisoče, so naravnost predrži. — 1. januarja so napravili denarno zbirko bivšega ruskega

velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, ki je znesla 150.000 Dm. — Z našim denarjem pa se naj podpirajo oni elementi, ki ogrožajo svetovni mir! — Proč s caristično vranglarijo! V Rusijo z njimi!

Italijani streljajo. — Dne 3. marca je oddala italijanska obmejna straža pri Orehoviči 5 ostrih strelcov proti naši obmejni straži. Naša straža ni odgovorila. — Tako nastopajo naši prijatelji brez vsakega povoda — — —

Solski sveti so šli! — Po zaslugi naših centralističnih demokratov smo izgubili še to malo samostojnosti v šolsstvu, kar ga nam je ostalo. Padli smo za 100 let nazaj, ker je vlada uveljavila blaženo radikalno-demokratsko ustavo tudi na prosvetnem polju in eliminirala šolske svete. Spominjajmo se, kako so naši demokrati s svojim privrženim učitelstvom takoj po prevratu začeli radikalno lizati pete. Vsi so se kosali, kdo bo preje postal Srb. — In danes, vidimo strahove posledice uklenjenja avtonomnih šolskih pravic, kriče ravno ti demokrati in njihovi šolniki najbolj ter protestirajo proti temu. Kje je doslednost? — Ker tako kaže, piskajo ti hinavski demagogi za enkrat na proticentralistično piščalko, jutri bo pa, če bo kazalo, zopet drugače. Govorilci bodo o narodnem edinstvu, enem samem jeziku itd. itd. — Kdo jim naj še kaj verjame? — Mi pa, ki stojimo od nekdanj na avtonomističnem stališču, lahko in upravičeno protestiramo proti uklenjenju šolskih svetov, ter zahtevamo to institucijo nazaj!

Uradništvo in politika. — Nekateri državni uslužbenci so oplaheni, ker jim službena pragmatika nekako zabranja politično delovanje. To tolmačenje službene pragmatike je pogrešno. Vsak državni uslužbenec se lahko brez skrbi aktivno udeležuje političnega delovanja, ako to delovanje ni usmerjeno v protidržavno smislu. Ker NSS ni stranka prevratnih elementov, je v njej vsak državni uslužbenec brez skrbi lahko organiziran. V drugih strankah za državne nameščenice v nobenem oziru ni ugodnih tal!

Železniške nesreče se množe. Sedaj v Ljubljani, pa na Hrvaškem, zopet v Slavoniji, v Srbiji itd. A uprava ni kriva nikjer. Ako so prazovi pregniti, pa zato vlak skoči s tira, je tej mali nezgodi kriv sv. Peter, ker da preveč dežja. Ako ni zadosti izsolanih ljudi, je temu kriv sam Bog. In tako naprel. Uprava ni kriva, saj vendar gleda, da je vse povsod vse gladko — »plank«!

Sněžni zameti na Madžarskem so tako velikanski, da je na nekaterih železnicah ustavljen promet. Proga ob Blatenskem jezeru le bale popolnoma zamedena.

Cene mleku so padle! To se vidi in čuti na trgu sem in tje. Tode mestni magistrat ozir. g. tržni nadzornik ne čuti potrebe, da bi določil za mleko primerno ceno, katere bi se morale prodajalke tudi držati. Tako pa vlada anarhija; vsaka mlekarica prodala mleko, kakor hoče. — Tudi Združene mlekarne so znižale ceno. Gospod župan, napravite red na trgu!

Stralk bančnih nastavljenecv na Dunaju traja že precej dolgo. — Vrše se razne demonstracije. Upati je, da bo v kratkem dosežen sporazum!

Kaj je s strelščem pod Rožnikom? — »Narodni Dnevnik« je 8. t. m. objavil dopis »društva ostrostrelcev ljubljanskega glavnega strelšča«, v katerem med drugim tudi navaja, da se je sedaj društvo preosnovalo, da je predgručilo pravila v državnem smislu, da je k društvu pristopilo mnogo visokih državnih funkcionarjev in da bo strelšče pod Rožnikom zopet oživele. — To nedolžno notico bi si dovolili malo analizirati: Predvsem je treba ugotoviti, da je to stara nemška institucija. Na strelšču se je shajala vsa nemška ljubljanska elita s svojimi renegati. Ob prevratu je društvo naravno izginilo. V društvenih prostorih na strelšču pa so dobili brezstanovalec (menda begunci) nakazana zasilna stanovanja. No, in sedaj je društvo zopet oživele! Iz nemškega »Scharfschützenvereina« je postalo jugoslovansko društvo »ostrostrelcev«, ki mu načeluje odbor, skoro isti odbor, ki je držal pokonci društveni prapor tudi pod Avstrijo! — In ta družba bo pričela zopet intenzivno gojiti »das Scharfschiessen«, sodelovali bodo tudi naši visoki državni funkcionarji in drugi ugledni ljubljanci. In ker je stanovanj v Ljubljani itak dovolj na razpolago, bodo poznali iz strelšča stanovačce ven — »napole«, kakor se pravi sedaj uradno! — Če le že v katerem slučaju, bi bila v tem »Orjuna« v prvi vrsti poklicana, da tam natančno perustrira naše nove »Scharfschütze«.

IV. ljubljanskega vzorčnega velesojma, ki se vrši od 15. do 25. avgusta 1924 se more udeležiti kot razstavljačec vsak industrijalec, obrtnik, trgovec-grosist tu- in inozemstva. Od inozemskih trdk tmajo prednost one, ki izlože blago, katero se v tuzemstvu ne proizvaža. Inozemskim trgovcem grosistom je udeležba dovoljena le po stalnih tuzemskih zastopnikih. — Industrija in obrt se bo razdelila po sledečih skupinah: strojna industrija; izdelki iz železa in jekla, puškarstvo, municija; ostali kovinski izdelki; poljedelsko orodje, pojedelski stroji; avtomobil, dvokolesa, pnevmatika, vozovi; elektrotehnika in razsvetljava; kozmetika, farmacevtski in kirurški izdelki; papirna industrija, grafiška, kartonaza in pisarniške potrebščine; pohištvo in stanovanjska oprema, ostala lesna industrija; usnje in konfekcija usnja; tekstilna konfek-

cija; kožuhovina, perilo, cerkveni paramenti; čukuti, slamniki, košarstvo, vezarstvo, čipke; lončena roba, majolika, fayence, staklo; galanterija, bljuoterija, draguljarstvo, fina mehanika, optika, gravirji, pasarji; kemična industrija; industrija živil; poljedelstvo; stavarstvo; godala; razno orodje. — Trgovina se nameni v posebnih trgovskih paviljoni. Da se ne cepijo vsaj v Sloveniji gospodarske sile, je dosedanji odbor mariborske razstave likvidiral svojo razstavo za daljšo dobo let ter sklenil mariborske razstavljalce v celoti prilegniti na ljubljanski velesojm. Velesojm v Ljubljani leta 1924 bo torej zračo napredka celokupne industrije in obrti Jugoslavije, posebno pa bo natančno zarisano ona necepljena Slovenija. Sejmšiče bo pač premahnil, da zadosti vsem zahtevam glede prostorov, vendar kljub temu velesojmska uprava ne namerava staviti novih paviljonov radi današnjih visokih cen stavbenega materijala in bo pravčasno prijavljene tvrdce, zlasti one inozemstva, natančneje vzela v preslo, zakasnelih prijav pa najbrže sploh ne bo mogla upoštevati.

Lasje iz stekla. Na Turinškem v Nemčiji so pričeli izdelovati lasje iz stekla. Stekleni lasje so tako fino narejeni, da jih je komaj mogoče ločiti od navadnih. Dado se valoviti, česati in spletati kot naravni lasje.

Maribor. Kakor smo že svoječasno poročali, je bil Alfonz Braunitzer, delovodja v delavnici j. žel., kaznovan radi samolastne prisvojitve 46 kg bakrene pločevine s 4 meseci zapora, njegov pomožnač Tomazič pa z 2 mesecema zapora.

Gospod Braunitzer in drug pa sta kljub doganji in dokazani tatvini vložila priziv na stol sedmorice v Zagrebu, ki je, kakor se sedaj bahata baje dal zadevo v ponovno preiskavo.

Mi mariborski Slovenci, ki smo videli, kako je g. Braunitzer leta 1914, ob izbruhu vojne, dejansko opljuval zavedne Slovence, ko so jih oblasti tirale v zapore radi osumljenja srbofilstva, bi želeli, da bi stolica sedmorice temu dičnemu internacionalcu dodela vsaj še 4 mesece za pokoro. Pri takem človeku se ne sme poznati usmiljenja!...

Priporočamo domačo tvrdko »FOR-TUNA«, trg. dr. Bizjak & Comp Ljubljana, Krekov trg 7 (poleg Mestnega doma), ki ima vedno veliko izbiro kuhinjske emalirane posode prve vrste po izvanredno nizkih cenah. Blago je res prvovrstno, zatorej toplo priporočamo da podpirate to novo podjetje. Glej današnji inserat. (10)

Čevlje kupite od domačih tovarov tvrdke Peter Kozina et Ko., z znakom Pe-ko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1

Gospodarstvo

Koliko je vreden dinar?

Table with exchange rates for various currencies and goods. Columns include item name, current price, and previous price.

Cariška borza.

Table with stock market data for 5. marca 27. februarja. Columns include item name and price.

Odgovorni urednik Anton Brandner.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Nove Pravede«.

Advertisement for K-I-N-O I-D-E-A-L drama. Includes text about the play 'Beneška kurtizana' and 'Nemi človek Alaske'.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)
(Nadaljevanje.)

»Vsa zadeva postaja vedno bolj zagonetna. Nič več ne vem, kako naj si vse to tolmáčim. Kako je prišla policija do tega, da ravno glede tega umora pada sumnja name. Da sem jaz in Jak ena in ista oseba, tega vsaj doslej še ne domnevajo. Kljub temu pa se moram na vsak način izogniti vsakemu vabilu na policijsko oblast. Predvsem se odpeljem k Elleni. Tako si že želim videti njene ljubke modre oči in slišati njen sladki glas. Oh, Ellen, moja ljubzen, ti edina si v tem stanu ukrotiti mojo divjo morilno strast. Ti si moje vse, toda ti bi se z gnjusom odvrnila od mene, z grozo v srcu bi bežala pred menoj, če bi vedela, da je tvoj William tisti strašni človek, pred katerim se vse trese, čigar ime celo pogumne napravlja bojazljive.«

Po tem razmišljanju stopi med vrata kabine in ostro ogleduje okolico ob bregu. Ko ne opazi nič sumljivega, odloži krinko, ter hitrih korakov odide v svojo hišo na cesti ob zapadnem obrežju. Ko dospje tja, se takoj poda v svojo sobo. Komaj pa je par minut v sobi ter se ravno pripravljala, da piše pismo, vstopi Edvard tiho v sobo.

»Ali motim?« vpraša Edvard, stoječ pri vratih.

»Ne, ne, saj sem vas itak hotel vprašati, kaj se je za časa naše kratke odsotnosti pripetilo v hiši.«

»Nič posebnega. Malo preje je bila Eliza pri vas in je na vsa moč prosila, da ji pri vas izprosimo dovoljenje za razgovor z Jimom.«

Mož s krinko skomigne z rameni, toda ničesar ne reče.

»Deklico sem komaj spoznal. Napravljala utis kot da se ji je omračil um.«

»Ali je bilo Jimovo obnašanje neoporečno?«

»Da, nobene pritožbe ni bilo čuti zoper njega.«

»No dobro, pa ga Eliza lahko obišče na Terrorju. Toda povejte ji, da Jimova kazneni pri kraju, in da tudi ona — Eliza namreč — še precej časa ne more računati na moje odpuščanje. Le z ozirom na njeno prejšnje zvesto službovanje ji zaenkrat nisem naložil težje kazni.«

Edvard se molče prikloni.

»Se o nečem vas moram obvestiti,« prične Edvard. »Gre sicer za popolnoma zasebno zadevo enega naših tovarišev, ki je pa vendar ne bi rad zamočal, da ne bi morda pozneje nastalo kako ne ljubo govorjenje.«

Mož s krinko pazno posluša, dočim Edvard z lahkim smehljajem nadaljuje:

»Ni ničesar neprijetnega. Krmar Tom in gospodična Molly sta si razodela svojo ljubezen.«

Otožen nasmeh obkroži usta moža s krinko.

»To sem si mislil,« dé prijazno. »Tom je gospodično Gordon rešil grozovite smrti. Zato se mu hoče izkazati hvaležno. Da se že dalj časa ljubita, mi ni ostalo prikrito.«

»Mladí krmar me je celo naprosil, da vas obvestim o njegovi ljubezni do gospodične Gordon,« nadaljuje Edvard, »ker ni bil popolnoma sigen, če vam je to prav.«

»O, potem se moti. Tomu radi njegove zvestobe in udanosti prav iz srca privoščim vso srečo. Mož je zanesljiv, molčeč, skromen; boljšega pomagača si sploh želeži ne morem. In Terror vodi, da ga mnogokrat skrivaj občudujem. Le povejte mu, da se prav iskreno radujem njegove sreče in da je v moji hiši še dovolj prostora zanj, če poroči svojo Molly!«

To reki, seže Edvardu v roko. Da je desnica okrvavljena od številnih umorov, na to Edvard sedaj ne misli. Saj ima pred seboj moža z gorko čutečim srcem...

Edvard odide iz sobe, da obvesti o uspehih svojega razgovora z maskirancem Toma in Eliz, mož s krinko pa še dolgo po tem razgovoru nepremično stoji na istem mestu. Po daljšem molku šele prične sam s seboj:

»Da, zveste in brezpogojno udane ljudi imam okrog sebe. Edvard je zvestejši od

samega zlata. Zvest, da, a vendar za navdaja neka plašna bojazljivost pred menoj; v očeh sem mu je mogel čitati. To je dobro zame, ker moram biti vesel, da imam ljudi okrog sebe, ki brzdajo mojo strast. Nič več ne smem tako divjati v svoji strasti kot nekda. V bodoče moram svojo maščevalnost le tedaj udejstviti, če vidim, da lepa pustolovka ne zasluži nikaškega usmiljenja. Sedaj si želim miru in odpočitka. Zadnji, strašni čin na parniku mi mora zginiti iz spomina. In kje naj na to lažje pozabim kot v objemu svoje drage Ellene, ki me tako željno pričakuje. Da, ona stavi vse svoje upanje v me, uverjena, da jo kmalu povedem pred altar. Toda tega sedaj ne morem storiti, sedaj, ko leži sumnja na meni. Ne, preje se moram čutiti povsem varnega! Moja tovariša morata priti na to, kdo je umoril Jana Beatmoor, potem — Ellen, potem sem popolnoma tvoj! V kakem skriteh kotičku naj me osrečuje tvoja brezmejna ljubezen!

Elizino maščevanje.

Ko vstopi Edvard v Elizino sobo, da jo obvesti, kaj je tajinstveni mož odločil na njegovo prošnjo glede razgovora z Jimom, se vzdigne Eliza hitro s svojega sedeža, s katerega je sicer pri drugih obiskih nemo in zamišljeno štrlela predse. Temne oči ji žare, kar jo napravlja lepo, zapeljivo. Vendar se Edvard komaj ozre nanjo, ter umerjeno izpregovori:

»Mož s krinko vam je dovolil, da se smete sestati z Jimom in če vam je prav, vas takoj povedem na Terror.«

»O, iskrena vam hvala,« vzdikne Eliza s hilično prijaznostjo, ter ga burno zgrabi za roko. »Pustite me k njemu, prosim vas!«

Edvard molče odpre vrata in ne opazi njenega, sovraštva polnega pogleda. Nemo gre Edvard naprej, Eliza pa tik za njim. Ze sta v obokani kleti, od koder se vidi na vodi plavajoča pomornica. Edvard stopi na železne stopnice, ki vodijo na krov, Eliza mu spretno s'edi; saj je bila že preje nekolikokrat v notranjščini skrivnostnega čolna.

Ko dospeta s krova vodečih stopnic v Terrorjevo notranjščino, ji pokaže Jim železna vrata.

»Ondi najdete Jima. Da vaju ne bo kdo motil pri razgovoru, bom o vašem obisku obvestil Terrorjevo posadko.«

Zmagoslavno se iskrijo Elizini oči, ko se z udano ponižnimi besedami zahvaljuje Edvardu za uslugo. Takoj nato smukne skozi vrata, dočim se Edvard vrača po železni stopnicah. Pred njo stoji Jim, začuden strmeč, kot da noče verjeti svojim očem. Eliza se mu nasloni na prsa.

»Eliza, moja ljubica!« vzdikne Jim in strastno poljubi deklico. »Kako prideš sem-kaj?«

»Mož s krinko mi je dovolil,« odvrne Eliza, ki se sedaj s silo izvije iz njegovega objema in ga pozorno motri.

Strojarije, barvanje izdelava lisičjih kož

krznar L. ROT,
LJUBLJANA, Gradišče 7.

Zaloga kožovine! Nakupkož od divjatin!

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj

Stoewer - Record

Vrhunec finomehanike! Zastopstvo:

Lud. Baraga,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D. V LJUBLJANI

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industr. podjetja in razpečava na debelo.

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketi.

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

Priporoča se tvrdka

JOSIP PETELINC, Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljše šivalne stroje GRITZNER in ADLER

za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opreham, istotam Igle za vse sisteme strojev in koles ter posamezni deli. Galanterijski blago, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sediarje in brivce, vezanine, kravate, čipke, palice planinske in sprehajalne, jedilno orodje. Popravila vseh vrst šivalnih in pisalnih strojev se sprejemajo. Večletna garancija šivalnih strojev. Pouk v vezenju in kranju perila na strojih brezplačen!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice: **Dunajska cesta št. 4** (v lastni stavbi).

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Kapital in rezerve Din 17,500.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska. Tel.: 139, 145, 458.

Ekspoziture: Konjice, Meža - Dravograd

Ljubljana, Mestni trg 5. **O. BERNATOVIC** Konfekcijska trgovina

Trboveljski premog in drva

dobavlja

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. Pizličo tudi na obroke. Telefon 220.

Dobro blago se samo hvali
le prepričati se je treba

zatorej ne zamudite prilike ogledati si veliko izbiro emajlirane kuhinjske posode pri

„FORTUNA“ trg. dr. Bizjak & Comp
LJUBLJANA, Krekov trg 7 (poleg Mestnega doma).
En gross. Cene konkurenčne. En detal!

Oglašajte v NOVI PRAVDI!

Tone Malgaj

Pleskar za stavbe in pohištvo, lakiranje vozniških koles v ognju. Sobni slikar. Specijalni oddelek za črkoslikarstvo na steklo, pločevino, zid, les itd.

Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Celovška cesta 121.
Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici št. 6.

Štefan Ferant

urar državnih železnic

Celje, Dečkov trg št. 3

priporoča svojo urarsko in zlatarsko obrt. — Cene solidne.

AVTO-VOZI

BREZ BENCINA!

JUGO-HAG LJUBLJANA

BOHORICEVA 24 TELEFON 560

Združene opekarne d. d. Ljubljana

TELEFON 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13 tovarniško zalogo vseh vrst oneke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevni ceni.

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 29.

- Lastna knjigovoznica -
Velika zaloga šolskih zvezkov, map in blokov.

Očala, ščipalci

ure, zlatino najbolje kupite pri

Fr. P. Zajec,
izprašan optik in urar
Ljubljana, Stari trg št. 9.
Stekla natančno po zdravniških predpisih.

Jadranska banka, d. d. Beograd

Delniška glavica: **Centrala (začasno) Ljubljana** Rezerve: Din. 60,000.000 Din. 32,515.000

Podružnice:

Beograd	Dubrovnik	Korčula	Ljubljana	Sarajevo
Bled	Ercegnovi	Kotor	Maribor	Split
Cavtat	Jelsa	Kranj	Metković	Sibenik
Celje	Jesenice		Prevalje	Zagreb

Naslov za brzojave: **JADRANSKA**
Amerikanski oddelek — Potniški urad

INOZEMSKA ZASTOPSTVA: ITALIJA: Banca Adriatica, Trst, Opatija, Zadar. AVSTRIJA: Adriatische Bank, Dunaj. JUŽNA AMERIKA: Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir, Puerto Natales.

AFILACIJA: Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St. New York City.

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih sveta in se peča z vsemi bančnimi posli.